

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 Vtrum peccator possit corrigere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Utrum peccator debeat corrigere delinquentem.

AD QVINTVM sic proceditur. Videtur, qd peccator corrigere debeat delinquentem. Nullus enim propter peccatum quod committit, a precepto obseruando excusatur: sed correctio fraterna cadit sub precepto, vt dictum est; ergo videtur quod propter peccatum, quod quis commisit, non debeat pratermittere huiusmodi correctionem.

¶ 2 Præ. Eleemosyna spiritualis potior est, quam corporalis eleemosyna: sed ille, qd est in peccato, non debet abstinerere, quin eleemosynam corporalem faciat: ergo multo minus debet abstinerere a correctione delinquentis, propter peccatum præcedens.

¶ 3 Præ. 1. Ioan. 1. dicitur. Si direximus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus. Si ergo propter peccatum aliquis impeditur a correctione fraterna, nullus erit, qd possit corrigere delinquentem: hoc autem est inconueniens: ergo & primum.

Sed contra est, quod **1. Ido.** dicitur in lib. de summo bono. Non dēt vitia aliorū corrigere, qui est vitij subiectus. & Rom. 2. dicitur. In quo alium iudicas, te ipsum cōdemnas: eadē. n. agis, quā iudicas.

RESPON. Dicendum, qd sic ut dictum est, correctio delinquentis pertinet ad aliquem, in quantum viget in eo reū iudicij rōnis. Peccatum autē, vt supra dictū est, non tollit totum bonū naturę qn remaneat in peccatē aliquid de reō iudicij rōnis. Et si hoc potest sibi competere a subditis delinquenti arguere: sed tñ per peccatum præcedens, impedimentum quoddam huic correctioni affertur pp trita.

Primo quidē, quia ex peccato peccedenti indignus redditur, ut alij corrigat, & præcipue si maius peccatum cōmisit, non ē dignus, ut alij corrigat de minori peccatō. Vñ super illud Matt. 7. Quid vides se stucā & c. dicit Hieronimus. De his loquitur, qui cum mortali crimine detineant obnoxii, minora peccata fratribus non cōcedit. Secundo, redditur īdebita correctio pp scāsalū, qd sequit ex correctione, si peccator corripientis sit manifestus, qd vñ, qd ille qui corrigit, non corrigat ex charitate, sed magis ad ostentationem. Vñ sup illud Matth. 7. Quomodo dicis fratri tuo & c. exponit Chryl. in quo proposito, puta, ex charitate, ut

autem, ex officio. In eadem responsione ad secundum aduerte, qd cum doctrina apostolica non solo uerbo, sed facto Ecclesie proponat, ex facto Pauli docemur, qd ubi esset periculum fidei, non informis, sed formate in Ecclesia aliqua & esset spes subueniendi tali periculo, non per secretam monitionem, sed sola per hoc essent prelati a subditis publice arguendi, sicut publice errant. Factum enim Petri non erat tam grande, ut haberet etiam rationem scandalizati, ut inferi in quatuor de scandalo author dicit. Et periculum charitatis periculum uitę est, quia fides sine operibus mortua est. Et rursus totum Ecclesie studium est ad fidem formatam generandam, nutriendam, atque tuendam. Reliqua namque pars redigenda est in falciculos ad comburendum. Quare arguet Paulus Petrum propter periculum salutis credentium, nec tam paruum peccatum (scandalosum tamen) sufferens docuit alios, quam magnanimos se exhibere debent in sceleribus arguendis, uerbis tamen prelatorum suorum scandalizantium Ecclesiam, & trahentium exemplo suo alios in damnationem. Et ad hoc tenentur principes tamen Ecclesie, quia orbis, cum Papa scandalizat Ecclesiam, & reuerenter ad pariem monitus non respiceret. Probabile namque est, quod uerebatur principes palam arguentes, quamuis subditorum salutem contemnat: & si ipse non fiat bonus, saltem alios non scandalizabit. Multo enim magis ad hoc tenentur, qui possunt opem ferre, quam ad erudendum eos, qui ducuntur ad mortem corporalem. Debent enim opponere se in domo Israel. Videntes enim fratres suos indigere, & claudentes uiscera sue misericordie cum effectum ab eis, quomodo

Incipit epi. Hebraeorū historia.

Epist. 19. inter medium & fi. to. 2.

Loco citato in argu.

ad ueniam. & contritionem peccati se disponit: multo magis quam per opera misericordie corporalis.

salues proximum tuum? non gaudeat seipsi ante saluare. Vis ergo non alios saluare, sed per bona doctrinam malos ad celare. & scientie laudes ab hominibus quaerere. Tertio modo propter superbiam corripientis, in quantum saliquis propria peccata pariter dicens, seipsum proximo praefert in corde suo, peccata eius austeritate diiudicans, ac si ipse esset iustus. Vnde * Aug. dicit in li. de sermone Domini in mote. Accusare uitia officium est bonorum uiuorum, & beneuolentiam quod cum mali faciunt, alienas partes agunt. Et ideo sicut * Aug. dicit in eodem. Cogitemus cum aliquem reprehendere nos necessitas cogit, utrum tale sit uitium, quod nunquam habuimus, & tunc cogitemus nos homines esse, & habere potuisse. Vel tale quod aliquando habuimus, & iam non habemus, & tunc tangat memoriam communi fragilitatis, ut illam correctionem, non odium, sed misericordiam peccet. Si autem inuenerimus nos in eodem uitio esse, non obiurgemus, sed congemiscamus, & ad aequaliter conandum inuitemus. Ex his ergo patet, quod si peccator cum humilitate corripit delinquentem, non peccat, nec sibi nouam condemnationem acquirit, licet per hoc uel in conscientia fratris, uel saltem sua pro peccato proterito condemnabilem se esse ostendat. Vnde patet responsio ad obiecta.

ARTICVLVS VI.

Utrum quis debeat a correctione cessare propter timorem, ne ille fiat deterior.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod aliquis non debeat a correctione cessare propter timorem, ne ille fiat deterior. Peccatum enim est quaedam infirmitas animae, secundum illud Psalmistae, Psal. 33. Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sed ille, cui imminet cura infirmi, etiam propter eius contradictionem, uel contemptum non debet cessare, quia tunc maius imminet periculum, sicut patet circa furiosos: ergo multo magis debet homo peccantem corrigere, quantumcumque grauius ferat.

2 Praet. Secundum * Hier. ueritas uitae non est dimittenda propter scandalum: precepta autem Dei pertinent ad ueritatem uitae: cum ergo correctio fraterna cadat sub precepto, ut dictum est, ut non sit dimittenda propter scandalum eius, qui corripitur.

3 Praet. Secundum Apo. ad Ro. 3. Non sunt facienda mala, ut ueniant bona: ergo pari ratione non sunt permittenda bona, ne ueniant mala: sed correctio fraterna est quoddam bonum, ergo non est permittenda propter timorem, ne ille, qui corripitur, fiat deterior.

SED CONTRA est, quod dicitur Prouer. 9. Noli arguere derisorem, ne oderit te, ubi dicit * glo. Non est rimendum, ne tibi derisor, cum arguitur, contumelias inferat: sed hoc potius prouidentum, ne tractus ad odium inde fiat peior: ergo cessandum est a correctione fraterna, quoniam timet, ne fiat ille inde deterior.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, duplex est correctio delinquentis. Una quae pertinet ad praedictos,

quae ordinatur ad bonum eorum, & habet uim coactionem. Et talis correctio non est dimittenda propter turbationem eius, quae corripitur, quia si propria sponte emendari non uelit, cogendus est per poenas, ut peccata dimittat: tum est, quia si incorrigibilis sit, pro hoc prouidet bono eorum, dum seruatur ordo iustitiae, & unius exemplo alii deterrentur. Vnde iudex non praetermittit ferre sententiam condemnationis in peccantem propter timorem turbationis ipsius, uel etiam amicorum eius. Alia uero est correctio fraterna, cuius finis est emendatio delinquentis, non habens coactionem, sed simplicem admonitionem. Et ideo ubi probabiliter estimatur, quod peccator admonitionem non recipiat, sed ad peiora labatur, est ab homini correctione desistendum, quia ea, quae sunt ad finem, debent regulari secundum quod exigit ratio finis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod medicus quidam coactione utitur in phrenetico, quae cura eius recipere non uult: & huic assimilatur correctio praedictorum, quae habet uim coactionem, non autem simplicem correctionem fraternam.

AD SECUNDVM dicendum, quod de correctione fraterna datur praecipuum, secundum quod est actus uirtutis. Hoc autem est in quantum quod proportionatur fini: & ideo quando est impeditiua finis, puta, cum efficitur homo deterior, iam non pertinet ad ueritatem uitae, nec cadit sub praecipuo.

AD TERTIVM dicendum, quod ea quae ordinantur ad finem, habent rationem boni ex ordine ad finem: & ideo correctio fraterna, quando est impeditiua finis, si emendationis fratris, iam non habet rationem boni. Et ideo cum praetermittitur talis correctio, non praetermittitur bonum, ne conueniat malum.

ARTICVLVS VII.

Utrum in correctione fraterna debeat ex necessitate praecipui, admonitio secreta praecedere denuntiationem.

AD SEPTIMVM sic proceditur. Videtur, quod in correctione fraterna non debeat ex necessitate praecipui, admonitio secreta praecedere denuntiationem. In operibus enim charitatis praecipue debemus Deum imitari, secundum illud Ephe. 5. Estote imitatores Dei, sicut filii charissimi, & ambulate in dilectione: Deus autem interdum publice punit hominem pro peccato, nulla secreta admonitione praecedente: ergo uidetur quod non sit necessarium admonitionem secretam praecedere denuntiationem.

2 Praet. Sicut * Aug. dicit in li. contra Mendacium. Ex gestis sanctorum intelligi potest qualiter sunt praecipua sacre scripture intelligenda: sed in gestis sanctorum inuenitur facta publica denuntiatione peccati occulti, nulla secreta admonitione praecedente, sicut legitur Genes. 37. quod Ioseph accusauit fratres suos apud patrem crimine pessimo. & Actuum 5. dicitur, quod Petrus Ananiam & Sapphiram occulte defraudantes de pretio agri, publice denuntiavit, nulla secreta admonitione premissa. Ipse etiam Dominus non legitur se

Super questio trigesima septima articulum septimum.

In art. 7. dubium Clericorum occurrit. An teneantur deauiare nota sibi prodicionem, uel occisionem, rapina &c. preparatam, propter periculum irregularitatis: quoniam ad occisionem, proditoris proceditur. Et est ratio dubii, quia ad praecipua charitatis quilibet tenetur, & tamen nullus tenet ad id, quod inhabile eum reddit ad executionem sui officii. Constat autem, quod secundum ius canonicum, non nisi in causa propria licet clericis absque nota irregularitatis, causam sanguinis coram iudice proponere, cum protestatione expressa &c. ut patet in 6. de homicidio, c. Praelatis.

Ad hoc de quod ius naturae, diuinum, & Ecclesiae, ita se habent, quod sicut gratia perficit naturam, & non destruit illam ita ius Ecclesiasticum perficit ius diuinum, & non destruit illud. Et propterea sicut nullum praecipuum

4. di. 19. q. 2. art. 3. q. 1. ad 1. & quolib. 11. art. 13.

In li. de mendacio, ca. 15. ante medium, tom 4.